

La làpida de Maria Griñó, executada per ser mare fa 186 anys



CONXA RODRÍGUEZ
Periodista i biògrafa de Cabrera

Crònica

Misteris de la Història. L'Ajuntament de Tortosa atribueix l'afusellament de la mare de Cabrera el 1938 als «liberals espanyols» en la primera inscripció que l'identifica

Els misteris de la Història. Fins fa uns mesos no es coneixia el sepulcre de Maria Griñó, mare del carlí Ramon Cabrera, executada a Tortosa el 16 de febrer de 1836 per venjar el lideratge del seu fill. L'ombra de la difunta, com la del xiprer, és allargada i per Tortosa s'ha projectat més que la del seu fill. Probablement pel sentit d'injustícia que traspua arran el calvari que va patir la dona des del Castell de la Suda-on va ser empresonada més d'un any- fins a la barbacana (avui plaça d'Alfons XII) on va ser finada pel piquet de Bailèn en el qual podia haver-hi algun català que premés el gallet que la va fer caure interfecta. Fos d'on fos el botxí, el cos de Maria Griñó va ser enterrat sense identificar. Per si fos profanat o perquè ningú es feia càrrec d'una família represaliada?

Tres mares, almenys conegudes, de carlins van ser sacrificades en la guerra de 1833-40. Polònia Munarriz va ser morta per tenir tres fills en l'exèrcit carlí al Nord. Francisca García Priego, mare de Palillos, va ser sacrificada i decapitada l'11 d'octubre de 1839 a Ciudad Real. La defunció de la tortosina va tenir més efecte mediàtic que les altres perquè va ser denunciada pels Parlaments de França i de Gran Bretanya mostrant així a Europa els paràmetres morals (matar la mare per reduir el fill) en què es lliurava la guerra civil a Espanya, on Jaume Balmes va posar el crit al cel i Maríano José de Larra ho va denunciar en boca de Fígaro. L'assassinat va fer dimidir el capità general de Catalunya, Francisco Espoz y Mina, oportunament retirat, per raons de salut, l'abril de 1836.

Buenaventura de Córdoba, tortosí liberal i biògraf de Cabrera, fins a 1844, diu sobre el suplici i tortura de Maria Griñó que «los habitantes de Tortosa lloraban, y hasta las piedras se condolían» mentre ella anava de camí al traspàs. El tortosí no escatime pàgines per demostrar que la van matar per ser mare i innocent, però



La làpida en record a Maria Griñó que ha instal·lat l'Ajuntament de Tortosa al seu nínxol. FOTO: JOAN REVILLAS

ni una frase sobre què se'n va fer del seu cos.

Segons la recerca publicada per Marina Pallás a *Diari de Tarragona*, el cadàver de la tortosina va estar en un nínxol del cementeri vell de Tortosa de 1836 a 1908, quan va ser traslladat a un altre sepulcre del mateix cementeri fins a 1964. Aquest any, les despulles van ser dutes al cementeri nou en el nínxol de la família Olesa-Fonollosa, de rellevància carlina i, probablement, emparentada amb la finada. L'any 1985, novament, el cadàver de la desgraciada mare es va moure al nínxol on s'ubica ara. Tal remoguda d'ossos s'ha fet sense identificar en cap rètol. Les referències a l'arxiu de Tortosa i la «història oral», sempre de malfiar, han localitzat el que pot quedar de l'òbit al cap de 186 anys.

Pel mig del fúnebre periple s'han obert interrogants o *fake news* com ara una informació apareguda a la premsa sobre l'exhumació del cos de Maria Griñó el dia 11 de febrer de 1857 a Torto-



Va ser enterrada sense identificar. Per si fos profanada o perquè ningú es feia càrrec d'una família represaliada?

Conxa Rodríguez

sa. Tot just quan feia 21 anys de l'extinció. Un altre misteri. La possible exhumació va publicar-se també a la premsa anglesa. Mòvia fils Ramon Cabrera, exiliat a Londres des de 1849, per donar, públicament, cristiana sepultura a sa mare a Tortosa? El sentiment que degué produir en Cabrera, l'execució de sa mare per culpa d'ell és un enigma impenetrable.

Arran de la probable localització de les restes de Maria Griñó, dos dels seus descendents -un a Catalunya, l'altre a Anglaterra-

van contactar l'Ajuntament de Tortosa interessats en el tema. Simon Hornyold, besnét de Cabrera per part de la filla, Maria Teresa, suggeria una anàlisi d'ADN per comprovar que les restes fossin les de Maria Griñó abans de col·locar una llosa per a la Història. En les voltes que ha donat i les facilitats científiques d'avui per analitzar ossos, era una sol·licitud assenyada; es mereix, almenys, ser identificada.

Sense consultar els descendents ni encomanar-se a Déu ni al diable, l'Ajuntament hi ha col·locat una làpida en la qual adjectiva l'afusellament de la víctima de la guerra «als militars liberals espanyols». En 186 anys desapareguda, Maria Griñó ha passat per tota mena de règims polítics. En canvi, no ha resistit el procés independentista en què l'ús del terme *espanyol* adquireix un significat diferent del que li va donar Ramon Cabrera, atès que sa mare no va pronunciar-se en política. Altres ho han fet sobre les seues restes mortals.